

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 круна по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.

Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.

Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Олговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

РАСПИС

свијема школскијем надзорницима

На основу чл. 62., а у вези с чл. 80. закона о народ. школама, по свршетку ове школ. године, најдаље до 1. јула, имају се извршити избори новијех чланова школ. одбора у свијема школ. областима, те за исте послаће Вам се нарочито израђена *увјерења*, која имате потписати, потписати и на истијема отиснути печат надзорништва, чиме добијете тачан списак имена свију новијех чланова школ. одбора.

Ако који члан школ. одбора законскијем путем иступи прије истека законом одређенога рока, замјеник му биће члан истог школ. одбора само за оно вријеме које преостаје од пошљедњег до новог избора. И овијема члановима имају се дати *увјерења* с напоменом када је и ушљед чега та промјена учињена.

Прије него нови школ. одбор прими дужност, наредите да стари и нови школ. одбор изабери из своје средине по једнога члана, који ће извршити преглед свију школ. рачуна откада с истијема рукује претходни стари школ. одбор, као и по инвентару све што школи припада. О овоме прегледу повјереници имају одмах поднијети свој извјештај једноме и другоме одбору у заједници. Ако се наиђе на ма какву неисправност, нови школ. одбор нека одмах о истој извјести надлежног надзорника, који ће по том повести ишљећење и тек по рјешењу истог новог школ. одбора примити дужност; а дотични извјештај са надзорниковијем рјешењем, које имају сви чланови старога и новог школ. одбора потписати, чува се у школ. архиви. У противном случају оба одбора имају само потписати извјештај, који се такође чува у школ. архиви, и извјестити надзорништво да је избор извршен и ко је изабрат.

Наређујем свијема школ. надзорницима, да се постарају о тачном извршењу овога расписа.

П. Бр. 918.

8. априла 1909. год.

Цетиње.

Заступник

Мин. просвјете и цркв. послова

Министар правде,

Д-р С. Дрљевић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. В. Њаз Мирко допутовао је јуче с Крушевца на Цетиње, а Њено Височанство Њагиња Наталија с Њажевићем Михаилом налази се код Њеног Краља. Височанства Њагиње Милене на Ријечи.

— Г. мајор барон Рибан од Серван, кр. италијански војни аташе на Цетињу, приспио је прошле недеље овомо и био је од Њ. Кр. В. Њаза Господара прије Његова поласка у иностранство примљен у приватну аудијенцију и одликован III-им ст. Данилова реда.

На ноту овдашњег бугарског дипломатског агента г. Др. Н. Колушева од 23. септембра 1908. год., којом саопштава председнику Министарског Савјета г. Д-ру Л. Томановићу, да је одговарајући једнодушној жељи бугарског народа

пр глашена независност Бугарске, председник Министарског Савјета у име Њажевске Владе узимљући на знање то саопштење, одговорио је нотом од истог дана, да Црна Гора радосно поздравља тај добри глас, сматрајући тај чин као нов добитак за бољу будућност словенскога свијета и искрено се томе радује са братским народом бугарским.

Поводом признања независности Бугарске и од стране осталих балканских држава и пријатељских великих сила, наш председник Министарског Савјета поновио је сада кр. бугарској Влади честитања за тај срећни догађај, на што му је председник кр. бугарског Министарског Савјета г. Малинов одговорио јучер овом депешом:

„Дубоко је урезано у мојој души факт и сјећање, да је храбри црногорски народ био први који је поздравео независност Бугарску, и тиме живо дирнут шаљем Вашој Преузвишености у име своје и у име Владе независне Бугарске дубоко и искрено признање за Ваша братска честитања“.

ЗАПИСНИК XXVIII РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ држане 19. јануара 1909. год.

Председавао председник

М. Ђукановић

Секретар

С. Драговић

Почетак у 3^{1/2} часа послје подне. Присутни су били сви чланови Њ. Владе.

Сједницу је отворио председник Ђукановић, саопштавају Скупштини да ће се записник јучерање сједнице прочитати на идућој сједници, јер за данас није могао бити готов.

Затим је позвао Скупштину да саслуша један указ Њ. Кр. В. Њаза Господара.

Секретар Сава Драговић прочитао је указ Њ. Кр. В. Њаза Господара, којим се овлашћује министар финансија и грађевина, да може поднијети Народној Скупштини на ријешење предлог: да се Николи Вукову Јанковићу, из села Јанковића у Цеклину, даје годишња помоћ од 200 круна, почињући од 1. јануара 1909. године.

Скупштина је читање овога указа саслушала стојећи и по читању се одавала бурним: Живио Господар!

Председник је изјавио да се овај предлог упућује финансијском одбору, а затим је објавио да се прелази на прву тачку дневног реда: Извјештај одбора за молбе и жалбе.

Извјестилац одбора за молбе и жалбе Ристо Бошковић прочита извјештај одборски о молбама и жалбама, за које је одбор нашао да се преко истих пријеђе на дневни ред, у смислу чл. 100. ал. 6., у вези с ал. 4. закона о привр. послов. реду у Нар. Скупштини, и то: Јанка Јовановића, капетана из Бјелина, с општинском Прецишом; Андрије Мрчарице, писара Обл. Управе из Подгорице; Срида на М. Бјелице из Опутне Рудине; Ибра Рамића с друштвом из Подгорице; Ђорђе Поповић, учитељице из Подгорице; Тома Л. Радетића из Момишића; Рада П. Лалевића, учитеља у оставци с Андријевице; Митра Милића, капетана у пензији с друштвом из Љешкопоља; Сава Радонића, писара Обл. Суда из Бара и Периче Р. Поповића с друштвом из Ђеклића.

По читању одборског извјештаја поводом молбе Перише Р. Поповића с друштвом из Ђеклића, који моле да се уважи њихова молба о отварању школе о њихову трошку у мјесту званом Петров-До, а у исто вријеме се и жале противу грађења нове школе на Миков-Дријен у Ђеклићима — узео је ријеч народни посланик Миласав Николић, на-

водећи да се из поменуте жалбе види да је овдје било препирке између Министарства Просвјете и Држ. Савјета. Мишљења је да је овај спор о отварању школе једно чисто административно питање, за чију је расправу надлежан Држ. Савјет, који има да разматра таква питања по жалби интересованих лица против министарског рјешења према тачки 3. чл. 120. Устава. Позива г. министра просвјете или којег од чланова Држав. Савјета да даде потребно објашњење.

Министар просвјете и црквенијех послова, Ј. Пламенац моли Скупштину да саслуша његов одговор који је упутио одбору за молбе и жалбе, гдје је јасно одређено становиште Министарства Просвјете и утврђена ненадлежност Држ. Савјета да рјешава о тим питањима.

На питање председникова Скупштине рјешава да се прочита одговор г. министра просвјете и по том извјестилац Ристо Бошковић чита тај одговор.

Народни посланик Миласав Николић тражи да се прочита рјешење Државног Савјета по овом предмету.

По одобрењу Скупштине извјестилац Р. Бошковић прочитао је то рјешење Државног Савјета.

Министар просвјете Ј. Пламенац објашњава постанак и развој овог питања о школи Ђеклићској. Констатује да Држ. Савјет, доносећи ово рјешење, није ни гдје био у стању да изнесе, да је он, као министар просвјете урадио штогод противно прописима закона о народним школама.

Председник Марко Ђукановић објашњава да је рјешење Државног Савјета донесено правилно у смислу праксе, која је до овог закона о народним школама постојала о том питању грађења школе.

Министар просвјете инсистира на разлозима које је напријед изнио и утврђује, да је његов рад сагласан закону о народним школама, тим прије, што школа Ђеклићска није приватна него државна, те је по том и његов рад у овом питању строго по закону основан.

Председник Марко Ђукановић објашњава се са г. министром просвјете и налази да при свем том што је ово школа државна с обзиром на трошкове, у којима учествује и народ за одржавање тих школа, он налази, да треба водити рачуна и о жељама дотичног племена при грађењу школа и да је у смислу тога и рјешење Државног Савјета разложито и правилно.

Министар просвјете побија гледиште г. Ђукановића тумачећи ријечи из закона *одобрава* и *наређује* и према томе изводећи из тога разлику у раду министрову кад се тиче државних школа и кад се тиче приватних школа.

Народни посланик Јово Пойовић налази, да би једанпут требало прекинути и коначно ријешити ово питање, које изазива велике размисли и сукобе између грађана дотичних општина. Ако је зидање те школе почело прије закона о народним школама, онда би требало усвојити мишљење Држ. Савјета, које се оснива на пракси, која је дотле постојала. Иначе, ако је закон о народним школама већ тада постојао, онда он једино мора бити мјеродаван за рјешење овог питања.

Јанко Дрљевић цитира из рјешења Државног Савјета пасус, по коме се питања процесуално-правне природе морају рјешавати на основу закона, који данас постоји у колико се не тиче већ стеченијех права, те из тога изводи, да је рад министра просвјете о овом питању, основан на закону и правилан.

Председник Марко Ђукановић објашњава се с Дрљевићем и истиче да је гледиште Државног Савјета, које се оснива на пракси, правилно. Једино би закон могао бити мјеродаван само тако, кад би се примјенили познати правни принципи, да се нов закон примјеније само у онолико и онда кад је повољан за жалитоце.

Министар просвјете заступа своје раније гледиште.

Јово Пойовић налази, да је по објашњењу министра просвјете увидио, да у овом питању једино закон мора бити мјеродаван и стога мисли, да Скупштина у том смислу треба и да донесе своје рјешење.

Скупштина је усвојила извјештај одборски по овом питању.

Извјестилац Р. Бошковић прочита извјештај одбора по молбама и жалбама Вучини Кршћане, Васа Церовића, Драга Војводића и Марка Драговића, Андрије Миленовића, Милуна Милетића, Мила Павловића, Стане Рајковић, Мирка Остојића и Саве Каљевића, Вука Бојовића, Тома Милошевића, Ивана Драговића Перише Марковића и Мија Војиновића, — за које све молбе и жалбе одбор у смислу чл. 100. алинеје 5. закона о привр. раду у Народној Скупштини предлаже, да се упуте надлежним министима на увиђај и поступак.

Скупштина је ријешила да се усвоји мишљење одборско.

Извјестилац Р. Бошковић прочита извјештај одборски о молби Митране, удове војводе Трипка Вукаловића, која моли, да јој се одреди пензија за годишње службе њеног пок. мужа и о молби Викторије Хаџопула с Цетиња, која моли да јој се одреди мјесечна помоћ, за које је молбе одбор нашао, да се исте препоруче Њ. Влади на призрење.

Обрен Рњез моли Скупштину, да усвоји молбу удове пок. војводе Трипка Вукаловића. Извјестилац наводи разлоге за одборско мишљење.

Скупштина усваја мишљење одборско о поменутим молбама.

Председник објављује да се прелази на другу тачку дневног реда: извјештај финансијског одбора и у исто вријеме пита Скупштину, је ли вољна да данас рјешава и о предлогу о помоћи Николи Вукову Јанковићу.

Скупштина одлучује да се данас рјешава и о том предлогу.

Извјестилац финансијског одбора Гавро Протић прочита извјештај одборски о предлогу, да се Перу Ломпару дадне у замјену за обећана му два рала земље 400 круна и о предлогу да се Николи Вукову Јанковићу из села Јанковића у Цеклину, даје годишња помоћ од 200 круна почињући од 1. јануара 1909. г.

Скупштина усваја мишљење одборско: да се оба поменута предлога приме.

За овим председник закључује данашњу сједницу у 4 и по часа послје подне с тим, да ће се друга сједница накондано објавити објавом на скупштинској згради.

Секретар

С. Драговић

Председник

М. Ђукановић

ЗАПИСНИК XXIX РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ држане 20. јануара 1909. г.

Председавао председник

М. Ђукановић

Секретар

С. Драговић

Присутни су били: г. г. председник министарства Др. Л. Томановић, министар унутрашњих дјела В. Ј. Војводић, министар војни бриг. М. Мартиновић и министар финансија и грађевина Д. Вукотић. Почетак у 3^{1/2} сата послје подне.

Сједницу је отворио председник М. Ђукановић.

Записнике XXVII и XXVIII редовне сједнице прочитао је секретар Драговић, од којих је први примљен без примједбе, а други с исправком Ј. Дрљевића.

Председник прочита за тим један телеграм Њ. Кр. В. Њаза Господара с Ријеке, којим при завршетку скупштинске сесије изјављује народним посланицима захвалност на раду корисном за домовину и чувствима родољубља истакнутим на најсјајнији начин у овим историјским тренуцима.

Скупштина је читање овог телеграма поздравила бурним одобравањем и клицањем: Живио Господар!

Председник позива Скупштину да саслуша један указ Њ. Кр. В. Њаза Господара.

Председник министарства Др. Л. Томановић прочитао је указ Њ. Кр. В. Њаза Господара, којим се закључује ова скупштинска сесија.

Читање указа саслушала је Скупштина стојећи и одавала се са: Живио Господар! — Сједница је закључена у 4^{1/2} сата по подне.

Секретар

С. Драговић

Председник

М. Ђукановић

Цариградски догађаји

Потоње вијести из отоманског царства, због своје неизвјесности, дају малу гаранцију, да ће се настали немири, који су се били привремено стишали, свршити на миран начин. Ситуација је веома озбиљна. Огорчени Младотурци, који су у Цариграду подлегли реакцији, спремили су се помоћу ода-не им војске из Солуна, Битоља, Скопља и Једрене на најенергичнији отпор. Опасност дакле лежи у том, што би могло врло лако доћи до унутрашње крваве борбе, која може пробудити притајене прохтјеве иностранства. А да цариградски догађаји баш нијесу на одмет једном дијелу иностранства и да су као у некој зависности са потоњим догађајима на Балкану, најбоље се види из гледишта, које у том питању заступа руска штампа. Тако „Новоје Време“ пише:

„Нагађати како се десио преврат у Цариграду, било би можда некорисно, али је врло интересно питање, уз чију је сарадњу изведен. Ако је Енглеска припомогла увођењу Устава у Турској, да би поткопала утицај Њемачке, онда се не може тврдити, да је Енглеска припремила садашњи преврат. По свему изгледа да Енглеска трпи поразе у европским питањима, а Њемачка да добија све већи утицај. Врло је могућно, да ћемо кроз кратко вријеме доживјети да Аустрија заузме Солун и упуту Бугарску против Турске. Могућно је да ће Бугарска тада заузети Цариград. Вјероватно је, да ћемо ми заједно с Енглеском увести Устав у Турској, као што с њом заједно утврђујемо уставност у Персији. То ће бити чудесна историја. Догађаји лете.“

Руски пак „Вечер“, доводећи цариградски покрет у везу са оснивањем балканског савеза, пише овако:

„Питање о остварењу балканског савеза, свакако је јако заинтересовало дипломате у Њемачкој и у Аустрији, те није безразложно мишљење, да су се бечки и берлински кабинети из петних жила упињали, да одврате Турску од овог савеза са њеним сусједима и с Русијом. Младотурска влада, парламенат и комитет „Јединства и Напретка“, имали су у виду овај пут, који би на крају крајева довео до образовања балканског савеза. У Берлину и у Бечу гледаху да пошто по то осујете ову намјеру. Продаја двију турских провинција, европско санкционисање ове продаје, поткопали су с једне стране у народу вјеру у силу младотурског режима, с друге пак стране посиглали су у Турску уздање у силу и моћ Њемачке и Аустрије, а неповјерење према Русији, Енглеској и Француској. Овим су се расположењем користили они, којима се обновљена Турска учинила опасном преградом за освојење Балканског полуострва. Ко су ти тајанствени покретачи овог револуционарног покрета, који је устала-сао сада Турску, не може се за сада с поузданошћу казати. Потражимо ли одговора на ово питање, ваља се упитати: *qui prodest?* (Коме то користи?). Наше је мишљење, да цариградска буна није изненадила ни оне у Берлину ни оне у Бечу; ако је они нијесу припремили, свакако за њу су били припремљени. А можда за њу су били припремљени и у Петрограду?“

Без сумње је тешко предвидјети пошљедице које би могле настати из овог покрета у Турској. Осим спољних заплета изазвала би се бијесна и опасна унутрашња борба, која би могла бити судбоносна за будућност, ако турски државници и политичари, свјесни о свим опасностима садашње ситуације, не би

тим догађајима одредили правац, који би у потпуној мјери заштитио интересе њихове отаџбине. Већ има знакова, да се у том смислу са обје противничке стране свим силама настоји, да се умири народ и војску; почела су међусобна објашњавања и преговарања, а то су предзнаци уступања, којим би се једино могли избјећи нови тежи и озбиљнији заплети.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Зашто воћке бивају неплодне

Мање или више, наћи ће се код сваког домаћина, који воћке гаји и таквих воћака, које од свога постанка или слабо, или никако не рађају, а опет и таквих, које послје неколико година постану неродне. Сасвим је природно, да такве воћке нијесу домаћину ни од какве вајде, па је штета за онај простор који заузимају. Домаћин тражи тме узрока, а не може да га нађе, па више пута у нади, да ће се плодност воћке напошљетку и повратити, остави ју по више година на истом мјесту. Неће стога бити на одмет шљедећа поука, коју је написао др. Ђ. Радић о томе који су узроци неродности воћака и како би се иста отклонила.

Да многа воћка неће да рађа, томе има разних узрока. На првом мјесту упливише на родност клима (поднебље), јер све врсте воћака не подносе у једнакој мјери разне ваздушне промјене, па не само да сама воћка крхљави, него и не рађа чистотога плода. С тога и не смијемо никада садити њежне и осјетљиве врсте у оне крајеве, гдје је клима оштрија. Такве воћке расту сасвим неправилно, увијек су крхљаве, а никада не рађају онаког плода, нити у оној мјери, као што су то чиниле на мјесто одакле су пресађене.

Осим поднебија, много су пута узроци неродности и други разни упливи. Тако на примјер: све врсте јабука и крушака морају се калемити, морају се облагородити, па тек да донесу ваљан род, а калеме се на разноврсним подлогама. Тако се за подлоге јабукама узимају дивљаке, произведене из јабуковог сјемена, а за подлоге крушкама узимају се дивљаке изведене из сјемена, па онда глог и дуња. Све ове подлоге, не разликују се само у порашивању свога стабла, него и у порашивању свога корјена. Дивљаке расту више у дубину, те не могу никада довољно исцрпити равно и пространо земљиште у горњим слојевима. С тога би се на дивљакама калемљене воћке изузетно само морале садити у равнинама, а више не прибрдицама, гдје је земља у горњим слојевима сувља. У овоме пак највише се гријеша, а пошљедице се брзо опажају. Воћка, додуше, из почетка врло бујно порашћује, али у скоро малакше, те ју обузме маховина, лишави је и т. д. У томе почну плодне границие да обамиру, а плод бива ситан и неукусан, а то све с тога, што оне ситне жилице, које још и даље хоће ниже у дубину да иду, не могу да продру кроз тврду здравцу; а ако је, поред тога, горње земљиште још и подводно, онда се рђаве пошљедице још и раније опазе. Овове се може још донекле и помоћи, ако се земљиште око воћака дубоко прекопа и добро пођубри; али и то користи само за кратко вријеме, јер гдје дубока здравца није одмах у почетку темељно обрађена, тамо се мало маје помоћи доцнијим, површним о-копавањем. Најбоље је дакле, да се воћка са таквог мјеста извади и пренесе на друго, погодније, или да се подесним начином подигне на умку, а то се чини овако: Треба воћку сасвим ископати, па под њу насути добре земље 30—40 сантиметара високо, па је опет натраг вратити и садити. На тај је начин воћка сад 30—40 сантиметара више усађена, па се око ње мора направити умка (Λ), да жиле остану у истој мјери, као што су и прије биле само су узвишеније.

Сасвим је друго, кад се воћке које су на дивљаци калемљене, саде у добро земљиште. У томе ће случају калем скоро у истој мјери бујно порашћивати, као и његова дивља подлога. Али се често догађа да и онда воћка бива неплодна, и у том случају нијесу ни ова вјештачка средства довољна, да јој плодност поврате. С тога је најбоље, да се оне врсте које бујно порашћују, само онда саде у врло добро земљиште, кад су калемљене на подлогама патуљастим.

Исто тако треба припазити и на разлику у порасту јабука и крушака, јер је у главном овдје о њима и ријеч. Јабуке никад не тјерају своје жиле тако дубоко у земљу, као крушке па зато јабуке и много слабије успијевају у сувљем земљишту. Као год што је погрешно садити воћке у земљиште које им не одговара, исто је тако погрешно и калемити воћке на подлогама које им не одговарају. Ово

нарочито важи за крушке. Крушака има више сората, које су у почетку врло бујне, али кад се калеме на дуњу, или на глог, оне у порасту закрхљаве. На дивљаци накалемљене рађају обилатије, па су, више или мање, увијек и бујнијег пораста, а на дуњу накалемљене слабије и рађају, а многе постају доцније и неродне, у коме их случају није могућно више повратити на род. За овакве воћке је најбоље да се што прије ископају и на њихова мјеста усаде друге врсте воћа.

И то се догађа, да се саде јабукасте и коштичаве воћке на иста мјеста, гдје су и прије биле воћке истог рода; то није добро. Тако нпр. не треба садити јабуку на оном истом мјесту, гдје је и прије тога била јабука. Али, ако то мора да буде, онда треба прије сађења земљу на том мјесту прерадити и обнови-ти.

Воћке неће да рађају и кад су *предубоко усађене*. У многим случајевима није томе крив ни онај, који је воћку сadio јер се је земља око воћке могла и послје сађења на неки год начин нагомилати. Тако, на примјер, могла је вода земљу око воћке наплавити, или су ушљед планирања морало више земље око воћке нагнати и т. д. Али у тима случајевима даје се и помоћи: ми ћемо сувишну земљу око воћке до „гдла“ одгнати и воћки је помоћено, она је спасена и она ће опет отпочети да рађа.

У највишим случајевима узрок је неродности *неправилно кресање* воћака. Често се догађа, да невјешти при кресању грања не пазе ни на облик круне, ни на јачину појединих грана у круни. Ушљед тога неправилног и непажљивог кресања направе се многе кврге, које плодност спречавају. Свака правилно и вјешто окресана воћка, роднија је. С тога ће сваки онај, који није вјешт у кресању, учинити боље, да не креше ништа, осим оних сувих и сувишних, у густо стојећих грана и гранича.

Оне гране и границие, које веома бујно расту, а поред свега тога ипак слабо рађају, могу се на плодност и вјештачки присилити. Тако, на примјер, кад се границие „заломе“, т. ј. кад им се врхови уврну. На тако заломљеним гранама развијају се на доњем њиховом крају плодне границие и плодни пупољци. То заламање, истина, худи лијепог облику круне у дотичне воћке, па се с тога ријетко и употребава. На младим воћкама може се ово и на тај начин постићи, да се све лишће сљушти, али свакако не прије мјесеца јула. Тим одстрањивањем лишћа у право доба, изненада се, тако рећи, подстиче порашивање стабла. Дрво потпуно сазре, а даље порашивање, у мјесто да развија пупољке из којих ће порасте границие, оно развија родне пупољке. Оно се, наравно, догађа, ди избие и по неки млаз (оне витке водене границие), али њега треба просто одсјећи.

Кад се гране, које праве у висину расте, на неки год начин тако привежу, да дођу у хоризонталан положај, и онда се образује више родних пупољака.

За присиљавање неродне вишке на родност, може да се употреби и *прстеновање* стабла, појединих грана и границие. У мјесецу марту направе се на 20 сантиметара више мјеста гдје је воћка накалемљена, око стабла резови, т. ј. обреже се кора у облику прстена, 1—2 сант. широко, али само до лике, па се кора скине. На тај се начин спречавају сокови, да не могу да иду на више у гране, и тако се дрво опет присиљава да на том огуљеном мјесту направи нову кору. Овим прстеновањем створене ране расту за извјесно вријеме, а за то вријеме обра-зовале су се многе родне границие.

У неким воћарским крајевима у мјесто да исијецају оне прстенове, они обмотају гвоздену жицу, стегну је, и тако кору пресијеку. Али се на тај начин слабо спречава колање сокова, па воћка послје неког времена опет отпочне бујно да порашћује у дрво, и неће да рађа. Слично овоме је и тако звана „*коросјеча*“, која се употребљава већином код високих стабала. С прољећа, кад воћке почну да крећу, или у мјесецу јуну, повуку се, оштрим ножем, усјеси, т. ј. запара се кора од круне правце до корјена. Према дебљини стабла, могу се учинити 2—4 таква резова. При томе треба пазити, да се зарезе само до дрвета, јер ако би се и дрво зарезало, стабло би обољело.

То би у главном била принудна, вјештачка средства, којима се може подстаћи плодност воћака. Али има још један начин, да се слаби корјен, да не може дрвету спроводити обилнију храну и тако спријечити бујнији пораст воћке. Треба, просто, земљу са жила одгнати. То се чини с прољећа, око половине мјесеца марта. На 60—70 сантиметара око стабла, откапа се земља до самих жила, али пажљиво, да се жиле не повриједе. И на тај начин воћка слаби и ствара плодне границие. Пред зиму треба ону одбачену земљу добро сагорелим ђубретом добро нађубрити и жиле покрити, загнати.

У истом циљу, неки крешу и саме жи-

ле. С јесени наиме, кад све лишће већ опадне, ископа се у даљини од 100—120 сантиметара од стабла, а околу њега у круг, јарчић, па се све жиле у томе кругу пресијеку, које су откапавањем земље огољеле. Све пресјечене жиле треба сад оштрим ножем лијепо изгладити, па јарчић земљом опет претрпати.

Циљ ће се постићи, ако се ови послови тачно, пажљиво и у своје пријеме изврше.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Приенос костију српскога добротора. Три члана одбора задужбине „Велимиријанума“, које је Држ. Савјет у Биограду као руковац поменути задужбине одредио, да изврше приенос посмртних остатака народнога добротора *Велимира М. Теодоровића* из Минхена у Биоград, пошли су данас на пут, да приенос удесе тако, како ће се по утврђеном програму извршити свечани погреб у Биограду на дан 25. априла, као дана рођења покојника.

Авдина споменица. Изашла је из штампе и већ се разасиље претплатницима Авдина споменица, коју је уз сарадњу српских књижевника и Авдиних пријатеља уредио г. Душан М. Шијачки, новинар. Споменица је украшена сликама скоро свију књижевника, који су дали своје прилоге за споменицу. Они који се нијесу претплатили, а жељели би имати Споменицу, могу је добити у књижарама по цијену од 150 динар.

Књижевни оглас. Моја прва збирка приповиједака, која је под именом „Просте Душе“ изишла крајем 1905. године, симпатично је дочекана како од стране наше књижевне критике (у „Летопису“ *Матице Српске*, „Пријегледу“ *Мале Библиотеке*, „Босанској Вили“, „Бранковом Кољу“, „Самоуправи“ и т. д.) тако и од стране српског читалачког свијета. Али и ако сам тијем био охрабрен за продужење започетог посла, ипак због извјеснијих прилика, које су од онда биле, тек сада могу приступити раду на штампању друге књиге својих приповиједака, којој сам дао име „НАШИ ЉУДИ“. Она ће изијети 5—6 штампанијех табака обичне осмине у лијепог издању, а цијена ће јој бити 1 круна (или динар).

И у ову ће збирку ући приповијетке, које су, као и оне у првој књизи, раније објављене у књижевним листовима (поглавито у „Делу“, „Бранковом Кољу“ и „Босанској Вили“), — и то, с незнатним изузетком, онако како су првом објављене, — а можда ћу у њу унијети и који свој рад, који није до сад ниједне штампа.

Молим своје многобројне другове, знанце и пријатеље по свијема српским земљама и ван њих, као и све пријатеље српске књиге уопште, да се постарају те да ми на ову књигу скупе што више претплате. Скупљени новац треба да ми се што прије пошље, како бих, поред осталог, према томе знао у колико ћу примјерака књигу штампати, а иста ће се преко скупљача претплате разаслати претплатницима, чим буде готова.

Скупљачима ћу ставити на расположење по извјестан број примјерака своје књиге, сразмјерно преко њих скупљеној претплати, а књижарама ћу учинити уобичајени попуст.

Молим уредништва свијех наших књижевних и политичких листова, да у истијема овај оглас објаве — дословце или бар у изводу.

Цетиње, априла 1909. год.

Саво П. Вулетих.

Милош Обреновић. Дато је у штампу и скоро ће угледати свијета као издање задужбине Илије Коларца дијело: *Милош Обреновић*, књига друга 1821—1826. Написао д-р Мих. Гавриловић, државни архивар. Дијело је написано на основу архивске грађе, која до данас још није обрађивана и која се чува у Краљевско-Српском Државном Архиву, у аустријским државним архивима (Haus-Hof-und Staatsarchiv, Kriegsarchiv, Polizeiarhiv), у Главном Госуд. Архиву Министарства Иностр. Дијела у Москви, у Архиву Срп. Краљ. Академије Наука, итд. Затим је као извор употребљена до скоро Вукова тајна грађа за историју нашега времена и други неки његови необјављени састави о Милошу, најзад многи документи, које је писац добио на послу од приватних личности.

Књига ће изијети 38 штампаних табака. Цијена је 5 круна за претплатнике. Књижарска је цијена 6 круна. Претплату прима књижара Геце Кона — Биоград (Србија). Препоручујемо ово дијело нашим читаоцима и упозоримо их, да је већ изашла прва књига, којој је цијена за нове претплатнике 5 круна. Трећа књига биће ускоро дата у штампу и обухватиће вријеме од 1827. до 1833. године.

Међународни биро свјетског поштанског савеза издао је ту скоро главну поштанску статистику за 1907. годину, у којој се налазе подаци о организацији и поштанском саобраћају 97 држава и

колонија — чланова Савеза — на укупном простору од 75,3 милиона квадратних километара, насељеном са 1,074 милиона становника. Према статистици тих 97 држава и колонија имале су у 1907. године 271,115 поштанских станица и 767,898 поштанских сандучића за писма. Чиновника свих класа било је 1,394,247. Број писмоносних пошилака у унутрашњој и међународној размени износио је на 39 милијарда, и то 17,668 милиона писама, 5,637 милиона дописница, а 15,585 милиона штампаних предмета, огледа, пословних папира и новина. 415 милиона ових пошилака било је под препоруком.

Осим тога било је експедирано у течају поменуте године 553 милиона обичних пакета, 700 милиона писама, кутија и пакета са означеном вриједношћу у износу преко 40 милијарда франака и 666 милиона упутица у износу преко 40 милијарда франака.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

„Његош“. Њ. В. Књаз Петар благоизволио је примити се за покровитеља Првог Цјевачког Друштва „Његош“ на Цетињу.

Вечера. У част бившем свом другу г. В. Л. Војводићу, министру на расположењу, чланови Књажевске Владе приредили су у четвртак вече опростајну вечеру у „Гранд Хотелу“, на коју су били позвани г. Јов. Јовановић, кр. српски дипломатски заступник, г. Колушев, кр. бугарски отпратник послова, г. Штајн, царско-руски отпратник послова, г. пук. Потапов, цар.-руски војни агент и г. Дјаченко секретар олд. руског посланства. Г. В. Л. Војводић полази сјутра на Андријевицу.

† Васо Ј. Пајовић. У Спужу је прошле недеље преминуо бриг. барјактар Васо Ј. Пајовић, нар. посланик снушки. Покојник је и као храбри борац и као мирни грађанин за цијелог свог живота савјесно одговарао свом позиву и старао се вазда о бољитку и напретку свога племена, које је као народни посланик часно заступао. Његово мртво тијело испратило је до вјечне му куће уз многобројни народ и чета војника, а у име Књажевске Владе присуствовао је спроводу заст. Обл. Управитеља у Подгорици г. бриг. В. Лазовић. Покојник је за своје јунаштво у потоњем рату био одликован челичним Ђорђевић крстом и златном медаљом Обилића за храброст, што је и учинило, те је доцније постављен за бригадног барјактара Бјелопавлићске бригаде. Заслужном покојнику нека је лака земља!

Наше задруге. Од Прве Никшићске Земљорадничке Задруге примили смо овај извјештај:

Задругари су према чл. 66. „Правила“ одржали своју главну редовну Скупштину 31. марта ов. г. у просторијама основне школе у Никшићу. Пошто се је искупио довољан број задругара, председник задруге г. Иво Калуђеровић, обл. економ, отворио је скупштину сходним говором, представио изасланика Књажевске Владе секретара Обласне Управе г. Ж. Никчевића, прочитао поздравну депешу Њ. Кр. В. Књазу Господару, која је стојећи саслушана и пропраћена клицањем: „Живио Господар“, па се је онда приступило дневном реду.

Секретар — благајник, г. Ј. Мијушковић прочитао је извјештај рада задруге из којег се види, да је задруга, не обзирајући се на теške прилике и коцне развијању у опште народно-привредних установа, опет у неколико напредовала, и да има своје имовине преко 4500 кр., од које се суме, наравно, имају исплатити дугови и др., што је задруга за потребе задругара узимала.

Избор часништва текао је у најбољем реду. За председника задруге потврђен је акламацијом г. Иво Калуђеровић, за потпредседника г. оф. Р. Мијушковић, за чланове Управе: г. г. Р. Чановић, Ђ. Мијановић, М. Вукотић, оф. М. Никчевић, М. Вујовић, оф. М. Крушка, Ф. Перковић, Ј. Драшковић, Мило Ђуричић, М. Лалаговић, У Надзорни Одбор изабрани су: за председника г. поп Б. Вукотић, за потпредседника ппор. Р. Браичић, за чланове: г. г. Д. Перовић, ком. П. Томановић, арт. пор. Р. Николић, и поп Ј. Николић. За секретара г. Ј. Мијушковић, а благајника г. Р. Ибовић. — Скупштина је закључена у 6½ по подне.

На поздравну депешу Њ. Кр. В. Књазу Господару, Задруга је добила сљедећи телеграфски одговор:

Г. Иву Калуђеровићу, агроному Никшић

Захваљујем задругарима и вама на изјави вјерности. Желим напретка вашој земљорадничкој задрузи у којој установи видим корист за народно-привредно јачање.

Земљорадничке задруге могу вазда рачунати на моју заштиту и потпору, јер да је мој Црногорац радник, као што је јунак, Црна Гора постала би богата земља.

Никола

На завршетку овог извјештаја Задруга сматра светом дужношћу заблагодарити Њ. Кр. В. Књазу Господару на високој пажњи и заштити, као и задругиним добротворима Пресвијетлом Пабискупу г. Милиновићу, председнику Државног Савјета г. Марку Ђукановићу, г. Милу Ђурашевићу и окр. кап. у пензији г. Обрену Николићу, који послаше свој добротворни улог.

Исправка. Г. Петар И. Почек, академски сликар, одликован је за своје радове изложене на Балканској Изложби у Лондону, највећом изложеном наградом, т. ј. са Гран При, а не златном медаљом, као што је то било погрешно саопштено у биљешци, коју смо донијели у 14. броју нашег листа.

ТЕЛЕГРАМИ

Догађаји у Турској

Цариград, 5. апр. Два генерала, три народна посланика и три улеме отпутовали су у Чаталцу, која је 30 километара далеко од Цариграда, да ондје својим упливом зауставе војску која наступа из Једрена и Солуна.

Цариград, 5. апр. Хиљаду војника гарнизона у Хадемкеју побунило се и кренуло нарочитим возом у Цариград тобож да виде Султана.

Солун, 6. апр. Чете из Једрена и Солуна прошле су кроз Чаталцу и утабориле су се три сата пред Цариградом у Сан-Стефану.

Цариград, 6. апр. „Икдам“ јавља, да је пред острво Митилене стигло 14 енглеских ратних бродова.

Нарочито издање званичног листа саопштава, да су се чете из Хадемкеја задовољне повратиле, пошто се увјериле, да се не врријеђа устав. Даље се саопштава, да су се младотурске чете у Чаталци на посредовање депутације која им је пошла у сусрет, одрекле похода на Цариград.

Солун, 6. апр. До сада је одавде и Сереза кренуло пет војних возова. Јуче је кренуло према Цариграду шест батерија с брзометним топовима. Трећи војни корпус послао је 15 батаљона и један добровољачки, једну чету митраљеза, два ескадрона коњице и један батаљон брдске артиљерије. Свуда влада велико одушевљење. И други војни корпус ће се придружити походу. На јучерашњи поздравни говор Енвер-беја, хоџама и софтама, изасланство клерикалне странке изјавило је одбору, да ће се њему придружити.

Цариград, 6. апр. Како се чује, предстража младотурских чета у Чаталци броји 15000 људи. У Цариграду се не помишља на отпор, већ напротив, изгледа, да се је јавно мњење обрнуло у прулуг Младотурака.

Цариград, 6. апр. Камера је усвојила у јучерашњој сједници интерпелацију поднесу од јерменских и арапских посланика, у којој се тражи, да се влада изјасни о узроцима немира у Адани и о мјерама које је предузела да се немира спречи. — У истој је сједници прочитана Султанова ирада, којом се аленски посланик Мустафа, наменује за председника камаре.

Цариград, 6. априла. Догађаји у Адани овдје се сасвим озбиљно схваћају. У Адану отишла су 4 батаљона, а 6 је на путу. Број убијених Јермена врло је велик, док је мухамеданаца убијено тек мало. Осим енглеских бродова очекују се још и други. У Мерсини влада мир.

Цариград, 6. апр. Чује се, да је Султан свргнут, а Решад-ефендија проглашен за Султана.

Цариград, 7. апр. Гласа се, да је у Јилдизу велико узбуђење због

тога, што се чете из Хадемкеја још налазе у Цариграду, те је зато војска из Солуна и Једрене могла без препрека заузети отпорну линију у Чаталци. До сад се налази у Чаталци и околини око 15000 војника, али се мисли да ће се тај број за четири дана повећати на 45000 војске.

Смирна, 7. апр. Чује се, да је убијен Копасис-ефенди, књаз од Самоса.

Цариград, 7. апр. Преговори са Солуном продужују се. Султан ће остати на пријестолу, само ће му се положај још више ограничити. Сензационалне вјести о Јилдизу неосноване су.

Цариград, 7. апр. Неистинити су гласови о свргнућу Султановом, већ су напротив изгледи за мирно рјешење кризе.

Цариград, 8. априла. Дивизија турске ескадре у Смирни изјаснила се за Младотурке.

Ирада о потврди протокола о споразуму аустро-турском објављена је.

Валије из Солуна, Скопља и Битоља јавили су, да не признају садашње министарство.

Генерал Ђавид, долазећи из Пећи, стигао је у Митровицу са четири батаљона, од којих су два остали у Пећи.

У округу корпуса солунског пренос пјешадије, коњице и артиљерије, као топова и револвера за Цариград наставља се.

Авангарде (предстража) трупа, којом командује Хусни, стигла је у Черкескеј. Порта изјављује да није никако добијала вјести о убиству књаза од Самоса. Листови доносе да је његов шеф кабинета био убијен, те се од туда овај неспоразум десио.

Говори се, да су се ратни бродови, који се налазе пред Јилдизом и који су до подне били за Султана, после подне изјаснили, да су уз Младотурке.

Париз, 8. априла. Хавасовој Агенцији јављају из Цариграда, да је министарски савјет под предсједништвом Тевфик паше, као што се увјерава, дао Султану рок до сјутра у вече, да абдицира.

Париз, 8. априла. Из Цариграда се јавља, да је Џевад-беј, први секретар Султанов, изјавио да Султан јуче није примио никакво писмо у коме се позива да се одрекне пријестолу и додаје, да би се Султан одмах одрекао кад би то војска тражила. Султан је потпуно миран и добио је много телеграфских изјава вјерности не само из провинција већ и из Солуна од војске.

Цариград, 9. априла. По вјестима из Алепа од 7. о. мј., умукли су 400 осуђеника из тврђаве и напали на Киркхан, гдје су опљачкали и злостављали Јермене.

Цариград, 9. априла. Чује се, да се је постигао споразум између Султана и војске која се примиче. Гласа се, да се је данас тајно испунило око стотину посланика у Сан Стефану. На тај састанак дошао је из Цариграда и Ахмет Риза-беј, који се је крио у једној кући у Стамбулу, а ту су и потпредседник камаре Талат-беј и Енвер-беј. Сви посланици позвати су за сјутра у Сан Стефано. Прваци Младотурака показују се као да имају мало вјере у споразум са Султаном. Заповједник флоте, Рустем, дошао је у Сан Стефано и изјавио, да се цијела флота подвргава Младотурцима.

Беч, 10. апр. Ушљед узнемиравајућих вјести, које долазе са разних страна Мале Азије о великим изгредима становништва, упућене су двије крстарице на Исток у Средиземно море.

Цариград, 10. апр. Депеше јављају, да број убијених Јермена у Аданском вилајету износи 15000, и да је вилајет уништен.

Сан-Стефано, 10. апр. Данас се овдје састала Народна Скупштина. Присуствовали су посланици и сенатори, а председавао је Саид. Претресали су се два предлога: први односно свргнућа Султанова, а други о изјави да је наступање војске маџедонске војске законито. Маршал Гази Муктар-паша говорио је против свргнућа. За вријеме говора појавило се је пет ратних бродова пред Сан-Стефаном и ставило се на расположење Народне Скупштине, што је произвело велики утисак и расположење. На први предлог није још донесено никакво рјешење, само је закључено да се објави прокламација, која ће као додатак садржати изјаву о законитости наступања маџедонске војске.

Цариград, 10. априла. Гласа се, да се је Народна Скупштина у Сан Стефану јуче изјаснила за свргнуће Султана.

Цариград, 10. априла. Селамлик је мирно протекао. Султан је био акламиран. Изгледа да се је дошло до мира. За вријеме селамлика саопштио је велики везир дипломатима, да му је председник сената упутио депешу, којом увјерава Султана о вјерности и оданости и не тражи друго, но да се извјесна лица уклоне.

Пола, 11. апр. Два ратна брода отпловила су јутрос у Пиреј.

Цариград, 11. апр. Промјену ситуације у корист Султанову изазвао је Назим-паша, заповједник корпуса, који је јутрос отпутовао у Сан-Стефано, гдје је причао како у једном дијелу трупа гарнизона цариградског влада дисциплина, као и расположење народа који је одан Султану. С обзиром на такво стање ствари бојати се је крвопролића. Дипломација је зачуђена због ове промјене.

Изгледа, да маџедонске трупе наступају пут вароши Макрикеј, која се налази између Сан-Стефана и зидина гралских. Варош је у вече била заузета. Исто тако изгледа, да је отпочело и наступање чета према Пери и Босфору. Претпоставља се, да су сви данашњи догађаји и манифестације лукаво удешени, само да се утишају сви фактори, а мисли се да ће можда још вечерас предузета акција против Јилдиза.

Гласа се, да су после подне, док је коњички пук из касарне Даут-паша, која лежи испред зидина Стамбула био на селамлику, маџедонске чете заузеле њихову касарну, па кад се је коњица вратила и нашла касарну заузету, да је отпочео бој, чији је резултат још непознат. По другој версији ово изгледа нејвероватно.

Цариград, 11. априла. Трупе су ноћу улегле у Цариград. Од 5½ сати сјутра чује се јака пуцњава и покаткад који топовски метак, из чега се може наслућивати на отпор трупа изненађених у гарнизону. Дипломатске мисије чувају одјељења трупа које су ушле.

Беч, 6. априла. Званично се јавља, да су све велике силе изјавиле, да пристају на укидање 25. члана Берлинског Уговора.

Петроград, 7. априла. Јуче је отворен свесловенски конгрес. Предсједник конгреса Наришкин изрекао је говор, у којем је упозорио на потребу да се означи становиште Русије насрам борбе словенских народа.

Петроград, 7. априла. Јуче су потписали Извољски и представници бугарске владе, министри Паприков и Салабашев, записник о руско-бугарском споразуму односно ликвидације турског затраживања.

Крф, 7. априла. Њемачки цар и царица учинили су посјету Краљу грчком, којом су приликом конфе-

рисали Цар Вилхелм, Краљ Ђорђе и Теотокис.

Софија, 7. априла. Јуче је потписан протокол, по којем Турска признаје ново политичко стање у Бугарској.

Петроград, 8. априла. „Вјесник“ јавља, да је Енглеска, с погледом на узнемиравајуће вијести из Тебриса, ставила до знања Русији, да би требало послати једно одјељење трупа у Тебрис. Шљедствено томе гувернер Кауказа био је позван, да одмах упути у Тебрис једно одјељење војске, које би било довољно да заштити странце.

Петроград, 8. априла. Приликом признања независности Бугарске, Цар је упутио Краљу Фердинанду телеграм ове садржине: „Са најдубљим осјећањима радости поздрављам Ваше Величанство и бугарски народ приликом окончања питања о независности Бугарске, које је питање било близу Моме срцу и цијелој Русији. Бог нека благослови Вас, Ваш Дом и Ваш народ за даљу срећну и мирну будућност“.

Петроград, 8. апр. Влада турска извјестила је руску владу о споразуму турско-бугарском, који се односи на сва питања која су зависила од Турске у погледу признања независности Бугарске, те пошто је у томе споразуму речено, да турска влада признаје нову политичку ситуацију у Бугарској, влада руска позвала је своје представнике код великих сила, потписница Берлинског Уговора, да им саопште, да је према њеном мишљењу сад дошао час, да се одмах призна независност бугарске краљевине.

Париз, 9. априла. Из Софије се јавља, да је руски министар нотифицирао бугарској влади, да Русија признаје независност Бугарске.

Софија, 9. априла. Цар, Столипин и Извољски честитали су Краљу Фердинанду поводом признања независности.

Беч, 10. априла. Предстоји признање независности Бугарске од стране свијех великих сила.

ОГЛАС

Одјељење Народне Привреде Министарства Унутрашњих Дјела, да би привредницима изашло на сусрет, у погледу побољшања вођарства, виноградарства, продаваће своје саднице у горњем смислу по означеном ценовнику. Који од привредника жели купити коју врсту облагорођеног воћа и лозе има се обратити расаднику Д. Града.

ЦЕНОВНИК

јабука, трешања, вишања, шљива, кајсија и ораха	30	пара комад;
прасака и крушака	40	„
бадема	40	„
мурава	20	„
питоми шипци	10	„
борови	60	„
туја	60	„
еукалиптус	10	„
1000 ком. домаће оживљене лозе	10	круна;
1000 ком. американске оживљене лозе	50	круна.

П. Бр. 865. Из Одјељења Народне Привреде Књ. Министарства Унутрашњих Дјела, 24. марта 1909 год. 1,1

ОБЈАВА

На основу рјешења г. Министра финансија и грађевина од 10. т. мј. бр. 717. — у недјељу 27. априла о. г. у 10 сати прије подне одржаће се у канцеларији управе царинарнице у Подгорици јавна лицитација за прегон око 500.000 кграма соли с Плавнице у Колашину у току једне године дана.

Сваки лицитант дужан је поднијети каузију од 4.000 круна у готову или у непокретностима.

Подробија обавијештења о лицитацији као и о условима могу се добити сваког радног дана за вријеме канцеларијских часова у канцеларији царинарнице подгоричке или у Министарству финансија.

К броју 717. Из Канцеларије Министарства финансија и грађевина, 11 априла 1909. год. Цетиње. 1—2

ОБЈАВА

Да би се изишло на сусрет привредницима у Књ. Црној Гори, односно набавке плавог камена, Одјељење Народне Привреде има извјесну количину истог, коју ће уступити првенствено привредницима, по куповној цијени од круне 1-50 пара килограм.

Ко жели од истог купити нека се обрати Обласним Економима: Подгорица, Бар, Никшић, Д. Град, М. Морача; или непосредно Одјељењу Народне Привреде.

Број 1097. Из Канцеларије Одјељења Народне Привреде, 11 априла 1909. год. Цетиње. 1—1

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфском одјељењу је потребно имати у Подгорици пет стоти (500) лучевих директа, висине од 6 до 6 50 метара, дебљине у пречнику — у коријену 7 а у врху 5 уначи.

Диреци морају бити прави и убрати у другој половини мјесеца јуна, а предати у Подгорицу најдаље до 15. августа 1909 г.

Поштанско-телеграфске станице у Подгорици и Колашину држаће, за набавку ових директа, на дан 20. априла ове год. јавну лицитацију.

Лицитанти ће бити дужни положити каузију од 2000 кр. у готову новцу, или 3000 круна у непокретности.

К бр. 2233/825. Из поштанско-телеграфског одјељења министарства унутрашњих дјела, Цетиње, 2. априла 1909 год. 1,3

Званични огласи

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описане непокретности Тома М. Мартиновића у Бајицама за исплату дуга Подгоричкој Банци.

1) земља у „Руду“ и „Батрићев“ до 9 комада; први граници имовинама: од истока Мила Турова, југа Филипа Кикова, запада Ива Маркова и сјевера Божа Савова. Други граници имовинама: од истока и југа Филипа Никова, сјевера и запада Ђура Маркова.

2) земља у „Продоли“ састављена у 3 комада, један од другог; граници земљама: од истока Крста Савова, Марка Савова, Ника Савова и Ива Никова, запада истога Ива, Илије Никова и Маша Јошова, и сјевера колским путем. Поменути непокретност проијечена је укупно Круна 6.400.

Продаја горње непокретности извршиће се у канцеларији Капетанског Суда у Бајицама на дан 21. маја т. г. до 5 сати послје подне, и уступи пунуодуцу највише цијене. Лицитант је дужан предходно положити јемство 10% према процјени.

Позивају се сви они који имају на непокретност какво реално право и они који имају право прече купње, да се пријаве Суду прије продаје. Број 161—91—1909.

Бајице, 7. априла 1909.

Капетански Суд, Кап. Б. Мартиновић

Р. 175 Бр. 200 1,1

Приватни огласи

ОБЈАВА

У Царинарници Ријечкој дошло је са спроводником из Бара брашна врећа 80 на име Гаспара Камзе. А пошто није одговарало спроводници и знаку на врећама сва количина, то је истом ослобођено оне вреће које су одговарале спроводници, рачуну и увјерења да брашно подигну из магацина и плате царинске дажбине и друге трошкове. — Ко се власник неби пријавио у реченом року Царинарница ће поступити са робом по чл. 69—74 Царинског Закона. Број 185. 7. априла 1909.

Под знаком М. С. врећа — 4 транзит Антивари
" " М. С. " — 4 " Оботи
" " Р. С. " — 23 " " Антивари
" " Н. Р. " — 2 " " Антивари
" " М. Н. " — 9 " " Антивари

Пошто до данас не замјенују се вреће брашна да одговори спроводници и рачуну, а исто не затражује ниједан власник: Овим се објављује да у року од 15 дана власници реченог брашна поднесу своје рачуне, оригинале и увјерења да брашно подигну из магацина и плате царинске дажбине и друге трошкове. — Ко се власник неби пријавио у реченом року Царинарница ће поступити са робом по чл. 69—74 Царинског Закона. Број 185. 7. априла 1909.

Р. 175, Бр. 194 1,2 Управа Ријечке Царинарнице

БРУТО БИЛАНС ПОДГОРИЧКЕ БАНКЕ У ПОДГОРИЦИ на дан 31. Марта 1909. год.

Уплаћена Главница	950.657	—	522.879	21
Займови на мјенице	153.352	05	—	—
Займови по текућим рачунима	—	—	250.640	—
Мјенице у респонду	31.642	02	—	—
Благајна	—	—	12.132	16
Текући рачуни	—	—	77.044	11
Улози по текућим рачунима	—	—	240.142	73
Улози на штедњу	—	—	13.725	55
Привремени рачуни	—	—	17.031	30
Резервни фонд	—	—	—	—
Наплата	12.336	10	—	—
Намјештај и прибор	4.240	31	—	—
Неподигнута дивиденда	—	—	11.288	34
Вредносни папири	14.500	—	—	—
Валуте и девизе	1.409	10	—	—
Канцеларијске потребе	3.278	35	—	—
Уписана акц. III. кола	—	—	884	—
Залог по мјен. займовима	1.514.108	—	—	—
Полагачи залога	—	—	1.514.108	—
Трошкови око израде ориг. акција	2.885	—	—	—
Укупни приходи	7.858	—	36.390	60
Укупни расходи	2.696.266	—	2.696.266	—

П. п. Бр. 196 1,1

УПРАВА ЦРНОГ. МОНОПОЛА ДУХАНА

АНОНИМНО ДРУШТВО

КАПИТАЛ 2.500.000 КРУНА.

СЈЕДИШТЕ У ПОДГОРИЦИ

Господа акционери позивају се на

Главну Редовну Скупштину

по одредбама члана 11 и 15 друштвеног штату-та на дан 10 маја (н. к.) у 11 ура, пред подне, у просторијама канцеларије делегираног савјетника у Венецији (Колио деи Фрари) на којој ће се претресати овај

ДНЕВНИ РЕД:

- 1) Износ биланса укупног за 1908 год. и извјештаја Управног Савјета и ревизора рачуна, расправе, које се односе на одлуке и подјелу добити.
- 2) Разна саопштења Управног Савјета и евентуалне расправе, одлуке.
- 3) Именовање 4 администратора на мјесто првих.
- 4) Именовање ревизора рачуна за год. 1909 и одређивање плате ревизорима за год. 1908.

Н. Б. За присуствовати у скупштини господа акционери морају положити своје акције најмање три дана унапријед, у друштвеној управи у Венецији и код Трговачке Италијанске Банке (Централно Сједиште у Милану; Одјељење у Венецији). У случају кад се прва Скупштина не би могла одржати господа акционери позивају се поново 11. маја 1909 год. у истом часу и у истим просторијама канцеларије делегираног Савјетника у Венецији. Р. 195, Бр. 199 1,1

REGIA COINTERESSATA DEI TABACCHI DEL MONTENEGRO

SOCIETA ANONIMA

CAPITALE COR. 2.500.000

SEDE PODGORITZA

1 sigg. Azionisti sono convocati in

Assemblea Generale Ordinaria

secondo gli articoli 11 e 15 dello Statuto Sociale il giorno 10 Maggio n.s. alle ore 11 antimeridionali presso la Sede della Direzione Centrale (Campo dei Frari Venezia) per trattare il seguente

ORDINE DEL GIORNO:

- 1) Presentazione del bilancio consuntivo dell'esercizio 1908 e relazione del Consiglio di Amministrazione e dei Revisori dei Conti: deliberazioni relative e riparto utili.
- 2) Comunicazioni varie del Consiglio di Amministrazione e conseguenti deliberazioni.
- 3) Nomina di 4 Amministratori in sostituzione degli uscenti.
- 4) Nomina dei Revisori dei Conti per l'esercizio 1909 e determinazione della retribuzione dei Revisori per l'esercizio 1908.

N. B. Per poter prender parte all'Assemblea, i Sigg. Azionisti dovranno depositare le loro Azioni almeno 3 giorni prima, o presso la Direzione della Società o presso la Banca Commerciale Italiana (Sede Centrale a Milano, succursale a Venezia).

Nel caso questa prima Assemblea andasse deserta, i Sigg. Azionisti sono nuovamente convocati il giorno 11 Maggio 1909 alla stessa ora nel medesimo luogo, presso la Direzione Centrale a Venezia. Р. 205 бр. 199 1,1

ОБЈАВА

Мој син ВАСАЛИЈЕ гимназист од 15 година, напустио је школу без мога знања, предавши се тумарању, по многим варошима чиниће на моје име зајмове и трошкове, те се са овимем умољавају моји знанци и пријатељи, да му неби нико ништа дао или позајмио, за које издатке по данас, ја никоме не одговарам.

Подгорица, 10. априла 1909.

р. 60. 201 бр. 1,3 кап. Томо Радичевић

НОВО. Част нам је доставити поштованој публици, како из мјеста тако из унутрашњости, да смо нашу радњу то јест *Задруга Обугарских Радника* снабдели са најбољом робом, а правило Задруге главна је тачка међати робу прве врсте и израду најфинију. Пошто је г. Ристо Рундо директор Задруге а исти путује по унутрашњости то молимо коме је по вољи ради наручине нек му се обрати. Молимо за посјету.

Цетиње, 10. априла 1909.

С поштовањем:

Ристо Рундо, Петар Поповић, Крсто Бастаћ, Крсто Ђурић и Лабуд Ђурић — ОБУГАРСКИ ЗАДРУГАРИ. р. 83, Бр. 193 1,5

ПОДГОРИЧКА БАНКА У ПОДГОРИЦИ,

и њене филијале у Колашину, Данилов Граду и Вир-Пазару

Примају новац на штедњу и приклад на уложене књижице, и текуће рачуне, и укамаћују исте према своти, која се улаже а обзиром на рок одказа и су

6 1/2 %

издају зајмове на непокретности, на личне кредити, на драгоцености, хартије од вредности и др. под најповољнијим условима, — врше сваковрсне банкарске и мјеначне послове.

Детаљнија обавештења даје Управа Подгоричке Банке у Подгорици и управе њених филијала, у Колашину, Данилов-Граду и Вир-Пазару. Р. 90, Бр. 196 1,1

ОБЈАВА

Сасгласно рјешењу одбора општине вароши Цетиња од 6. априла тек. год. у неђељу 19. истог мјесеца даваће се у канцеларији потписате Управе на јавној лицитацији контракт говећем месу за општину вароши Цетиња за вријеме од 1. маја ове до 1. маја 1910 године.

Лицитација ће се држати означеног дана од 8—12 прије и од 2—5 часова послје подне, и контракт ће се уступити понудиоцу најниже цијене, наравно ако та буде повољна за општинску Управу.

На два дана раније моћи ће се видјети у истој канцеларији контрактски услови са односним обавезама.

Лицитантима тражи се кауција од 5000 круна у готовом новцу или у сигурном непокретном имању, које би се за ту сврху имало заставити.

Број 312—В—1909—35. Из канцеларије Управе општине вар. Цетиња, 9. априла 1909 године. Цетиње. Р. 135, Бр. 192 1,2

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом неснадне смрти нашег никад незаборављеног и никад непрежаљеног супруга односно оца и брата

† **Васа Л. Пајовића**

бриг. барјактара и народног посланика

који се у 57 години свога живота, у кругу своје фамилије, послје кратког боловања, пресели у вјечност 6. ов. мј., сматрамо за своју дужност изјавити највећу благодарност: г. г. Министру предсједнику Д-р Л. Томановићу, министру војном бригадиру М. Мартиновићу на телеграфском саучешћу; Министру унутрашњих дјела Ј. Памерцу, који је у име своје изаслао заст. обласног управитеља бригадира В. Лазовића, да спроводу присуствује; г. Јанку Милићу великосудију, који је покојника у болести похађао.

Нека је особита хвала г. бригадиру Блажу Бешковићу, на његовом труду и заузимању око спровода и на онако дирљивом говору, којим се спокојником на гробу опростио; хвала и г. г. уч. Савелићу и потпоручику Ђурановићу на њиховим дирљивим говорима. Хвала г. Д-ру Радловићу на труду и заузимању, да покојника отргне из чељусту неумитне судбине.

Хвала г. г. свештеницима, Велашевићу, Пешићу и Радовићу, који над покојником опјело одржаше и до вјечне га куће испратише.

Нека је хвала г. г. учитељима Л.-градским, који са својим ученицима спровод увеличаше.

Хвала браћи: Спужанима, Пиперима и Бјелопавлићима, који на челу са својим војним и грађанским чиновницима обије бригаде у онако великом броју присуствоваше и покојника брашки ожалише и до гроба испратише.

Још једном хвала браћи, кумовима и пријатељима и сивијема, који нам усмено или писмено изјавише своја саучешћа и тијем нам нашу велику жалост олакшања.

Служ. 8. априла 1909.

Ожалошћени синови: Радивоје, Милош и Вуко са осталом родбином. Р. 255 Бр. 202 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

До дна душе потресени и за навијек уцвијели смо приликом нашег негдје незаборављеног и непрежаљеног сина, брата, мужа и ђевера ит.д.

† **Вучића Н. Божовића**

који се послје дужег боловања у 35 години свога живота, 12. марта ов. г. у вјечност пресели, а 14. истог матери земљи на Кокотима у Љешанској нахији предаде — сматрамо за свету дужност овим путем изјавити доживотну благодарност Њ. Кр. В. Њазу Господару на усменом саучешћу, које благоизволи нам указати приликом Свог проласка овуда и очински тјештити нас у нашој преголомој жалости, коју нама, старошћу обрвраним родитељима, ублажи и сношљивом учини.

Доживотна хвала нашим добрим сусједима Кокотанима, који на челу са официром Илијом и перјаником Симоном, Пејовићима, онако покојника за вријеме болести походише, приликом смрти ожалише, покајнице дочекиваше и учинише све могуће што је потребно приликом потреба.

Вјечита хвала браћи Вукчевићима, који на челу са ком. Симоном и официром Ђурићем онако покојника ожалише и до вјечне куће испратише.

Хвала мјесном пароху г. Јовану З. Вукчевићу, који опјело над покојником изврши, као и мјесним учитељима г. г. Марку и Мићу Вукчевићима, који са ђацима спровод увеличаше.

Хвала г. Шћепану Стијовићу с Подгоричанима, који на глас смрти покојникове дођоше, ожалише га и до гроба испратише.

Незаборана хвала г. Урошу Марићу, апотекару с Цетиња, који поред телеграфског саучешћа, нарочито посла свог асистента, да нам лично у име његово изрази саучешће у жалости за нашим драгим покојником а његовим до скоро сарадником у апотеци.

Вјечита хвала на телеграфском и писменом саучешћу г. г. Вој. Шаку Петровићу, Машану Божовићу, Шаку Филиповићу чл. Гл. Држ. Контроле, Крсту Матановићу, перјанику Љумовићу и др., који нам тијем у велико тугу ублажише.

Хвала нека је нашим рођацима: поручику Блажу, офиц. Јанку, бар. Мушици, Бећку и Марку Божовићима, који са осталијем рођацима дођоше и до вјечне куће испратише.

Још једном најсрданија хвала свима и свакоме, који нам ма којим путем саучешће изразеше и тијем уцвијелина наша срца у велико утјешише. Кокоти, 3. априла 1909.

Ожалошћени: отац **Ново**, мајка **Васа**, брат **Илија**, супруга **Параскева**, снаха **Катица** са осталом родбином. Р. 136, Бр. 191 1,1